

DVANÁCTÁ ZPRÁVA ČESKÉ REPUBLIKY O PLNĚNÍ EVROPSKÉHO ZÁKONÍKU SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ

za období od 1. července 2013 do 30. června 2014

ODDÍL I.

Seznam právních předpisů:

Část II – Zdravotní péče

- zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách)
- zákon č. 285/2002 Sb., o darování, odběrech a transplantacích tkání a orgánů a o změně některých zákonů (transplantační zákon), ve znění pozdějších předpisů

Část III – Dávky v nemoci

- zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů

Část IV – Dávky v nezaměstnanosti

- zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů

Část V – Starobní důchod

- zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů
- vyhláška č. 284/1995 Sb., kterou se provádí zákon o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů

Část VII – Rodinné dávky

- zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

Část VIII – Dávky v mateřství

- zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů

Část IX – Invalidní důchod

- zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů
- vyhláška č. 284/1995 Sb., kterou se provádí zákon o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů
- vyhláška č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míra poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity

Část X – Pozůstalostní důchody

- zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů

ODDÍL II.

Aplikace Zákoníku

Čl. 10 Ústavy ČR stanoví, že vyhlášené mezinárodní smlouvy, k jejichž ratifikaci dal Parlament souhlas a jimiž je Česká republika vázána, jsou součástí právního řádu; stanoví-li mezinárodní smlouva něco jiného než zákon, použije se mezinárodní smlouva.

Článek 2 – přijatá ustanovení

Česká republika přijala povinnosti vyplývající z následujících částí:

Část II	-	Zdravotní péče
Část III	-	Dávky v nemoci
Část IV	-	Dávky v nezaměstnanosti
Část V	-	Starobní důchod
Část VII	-	Rodinné dávky
Část VIII	-	Dávky v mateřství
Část IX	-	Invalidní důchod
Část X	-	Pozůstalostní důchody

Článek 6 – Soustavy dobrovolného pojištění

Ve zprávě není brána v úvahu ochrana vyplývající z dobrovolného pojištění.

Části XI – XII

Otázky k článkům 65 až 68 jsou zodpovězeny v rámci příslušné části formuláře.

Obecné poznámky týkající se výpočtů dávek:

V roce 2013 byla průměrná hrubá mzda **kvalifikovaného dělníka 24 359 Kč** a podle výsledků šetření mělo cca 51 % ekonomicky aktivních mzdu nižší než je uvedená částka. Mzda kvalifikovaného dělníka odpovídá mzdě soustružníka kovů – seřizovač a obsluha – podle CZ-ISCO 72231. V roce 2013 byla průměrná hrubá měsíční mzda **nekvalifikovaného dělníka 18 165 Kč** [podle CZ-ISCO 93291 – manipulační dělník v průmyslu (ve výrobě)].

Informační systém o průměrném výdělku je výběrové statistické šetření Ministerstva práce a sociálních věcí, které je každoročně zařazováno do programu statistických zjišťování ČSÚ a jako mzdové šetření s pravidelnou periodicitou monitoruje mzdovou úroveň jednotlivých profesí v České republice podle klasifikace zaměstnání CZ-ISCO. U jednotlivých zaměstnanců vybraných ekonomických subjektů se zjišťuje průměrný hodinový výdělek, vypočtený pro náhrady mzdy pro pracovní právní účely podle § 351 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákoník práce“). Šetření umožňuje sledovat i výši a strukturu měsíční hrubé mzdy, která ukazuje průměrnou mzdovou úroveň od počátku roku do konce aktuálního období.

Vzhledem k tomu, že v ČR sociální dávky nepodléhají dani (s výjimkou částek důchodů přesahujících 306 000 Kč za rok, které jsou zahrnovány do základu daně z příjmu), a neodvádí se z nich pojistné na zdravotní ani sociální pojištění, je možné počítat podíly

dávek k čisté mzdě. Pro důchody a nemocenské se nezohledňovala finanční částka ročního vyúčtování slevy na dani za manželku s příjmem do 68 tis. Kč ročně. Čistá mzda kvalifikovaného dělníka byla 18 855 Kč a čistá mzda kvalifikovaného dělníka se dvěma dětmi byla 21 089 Kč.

Vypočtená daň z příjmů byla snížena o slevu na dani v částce 2 070 Kč na poplatníka a daňové zvýhodnění na dvě vyživované děti 2 x 1 117 Kč. Přídavky na dvě děti ve věku od 6 do 15 let činí 1 220 (610 x 2) Kč.

- Míra dávek se neliší mezi regiony (nevyužívá se článek 65 odstavec 8).
- Průměrný meziroční index cenové inflace v roce 2013 byl 101,4 %.
- Meziroční index průměrné nominální mzdy v národním hospodářství v roce 2013 představoval 100,0 %.

Článek 69 – Právo na odvolání

Proti rozhodnutí příslušné okresní správy sociálního zabezpečení o zamítnutí nároku na dávku nemocenského pojištění (dávku v nemoci a dávku v mateřství), o výši této dávky, jejím snížení, odnětí nebo o zastavení její výplaty podle zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen zákon o nemocenském pojištění) má pojištěnec právo na podání odvolání. O odvolání rozhoduje nadřízený orgán, kterým je Česká správa sociálního zabezpečení. Od 1. 1. 2010 lze proti rozhodnutí orgánu sociálního zabezpečení ve věcech důchodového pojištění vznést písemnou námitku, jakožto řádný opravný prostředek podle zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o organizaci“), a to ve lhůtě 30 dnů ode dne oznámení rozhodnutí účastníku řízení. O námitkách rozhoduje orgán sociálního zabezpečení, který rozhodnutí vydal, řízení však musí být vedeno odděleně od rozhodování orgánu sociálního zabezpečení v prvním stupni; nemohou se na něm podílet ani v něm rozhodovat osoby, které se účastnily řízení o vydání napadeného rozhodnutí. Řízení v prvním stupni a odvolací řízení upravuje zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů. Proti rozhodnutí odvolacího orgánu může pojištěnec podat (podle zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní a zákona o organizaci) žalobu k příslušnému krajskému soudu.

Ze soudního přezkumu jsou vyloučena rozhodnutí, která jsou podkladem pro rozhodnutí o důchodu z důchodového pojištění; soud přezkoumá takové rozhodnutí jen při rozhodování o žalobě proti rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení o důchodu.

Článek 70 – Náklady na dávky

Uvádíme aktualizované údaje:

Celkové příjmy za rok 2013¹

- důchodové pojištění.....323 613 906 tis. Kč
- nemocenské pojištění24 869 428 tis. Kč
- příspěvek na státní politiku zaměstnanosti.....13 884 676 tis. Kč

Celkové výdaje za rok 2013²

¹ Zdroj: Státní závěrečný účet za kapitolu MPSV ČR za rok 2013.

² Zdroj: Státní závěrečný účet za kapitolu MPSV ČR za rok 2013.

- důchodové pojištění.....373 434 993 tis. Kč
- nemocenské pojištění20 143 447 tis. Kč
- na výplatu podpory v nezaměstnanosti 9 674 752 tis. Kč

Článek 71

Beze změny

Článek 74

Celkový průměrný počet zaměstnanců v roce 2013 byl 4 240 873 osob. Zahrneme-li do počtu chráněných osob rovněž osoby samostatně výdělečně činné (nemocensky pojištěné), pak celkový počet činí 4 333 553 osob.

Celkový počet důchodově pojištěných zaměstnanců4 240 873 osob
 OSVČ důchodově pojištěné (průměr za rok 2013)..... 699 815 osoby
 nemocensky pojištěné..... 92 680 osob

ODDÍL III.

Beze změny

ODDÍL IV.

Beze změny.

ODDÍL V.

Beze změny

ČÁST II – ZDRAVOTNÍ PÉČE

Článek 7a 8
Beze změny

Článek 9

A. Česká republika se odvolává na písm. c).

B.

Okruh chráněných osob je vymezen v § 2 zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, v platném znění, (dále jen „zákon“).

Osobní rozsah zdravotního pojištění se vztahuje na všechny osoby, které mají trvalý pobyt na území ČR, a na osoby, které na území ČR nemají trvalý pobyt, jsou-li zaměstnanci zaměstnavatele se sídlem či trvalým pobytem na území ČR. V systému českého veřejného zdravotního pojištění neexistuje tzv. odvozený nárok na účast v tomto systému veřejného zdravotního pojištění.

ČR se také musí řídit přímo použitelnými předpisy EU v oblasti koordinace systémů sociálního zabezpečení, což znamená, že českého systému veřejného zdravotního pojištění jsou účastny i osoby, pro které je ČR příslušná na základě tzv. koordinačních nařízení [tedy nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 a jeho prováděcího předpisu nařízení č. 987/2009].

Dále jsou v systému veřejného zdravotního pojištění účastny i osoby ze zemí mimo EU, EHP a Švýcarsko, stanovila-li tak mezinárodní smlouva v oblasti sociálního zabezpečení, již je ČR vázána.

C. Aktualizované statistické informace:

- A. Počet chráněných osob: 10 460 232 osob (průměrný počet pojištěnců za rok 2013)
- B. Počet obyvatel: 10 530 875 osob (k 31. 12. 2013)
- C. 99,1 %

D. Ženy na mateřské a rodičovské dovolené a nezaopatřené děti spadají do kategorie chráněných osob, které mají právo na lékařskou péči podle článku 10. V České republice ovšem primárně neexistuje odvozený nárok na věcné dávky. Žena a děti spadající do osobního rozsahu veřejného zdravotního pojištění mají nárok na lékařskou péči podle zákona.

E. Beze změn

Článek 10

A.

Rozsah poskytovaných hrazených zdravotních služeb v rámci českého veřejného zdravotního pojištění je vymezen v části páté zákona. Na pojištěnci (příjemci zdravotních služeb) se požaduje, aby uhradil tzv. regulační poplatek. Výše regulačního poplatku se liší podle druhu poskytované zdravotní služby, bližší specifikaci lze nalézt v § 16a zákona.

B.

Od 1. 1. 2014 byla zrušena povinnost platit regulační poplatek za poskytování lůžkové péče včetně lůžkové lázeňské léčebně rehabilitační péče ve výši 100 Kč podle ustanovení § 16a odst. 1 písm. f) zákona. Povinnost hradit ostatní regulační poplatky podle ustanovení § 16 a odst. 1 písm. a) až e) zákona ve výši 30 Kč a 90 Kč zůstává nedotčena. Podle § 16a odst. 1 písm. e) zákona je uvedeno, že „pojištěnec, anebo za něj jeho zákonný zástupce, je povinen v souvislosti s poskytováním hrazených služeb hradit poskytovateli, který hrazené služby poskytl, regulační poplatek ve výši 90 Kč za využití lékařské pohotovostní služby nebo pohotovostní služby v oboru zubní lékařství (dále jen „pohotovostní služba“) v pracovní dny v době od 17 do 7 hodin a v sobotu a v neděli a ve svátek, není-li tato doba pravidelnou ordinační dobou poskytovatele zajišťujícího pohotovostní službu. Tento regulační poplatek za využití pohotovostní služby se neplatí, pokud dojde k následnému přijetí pojištěnce do lůžkové péče.“ Tato právní úprava nebyla rozhodnutím Ústavního soudu změněna, platí tedy i nadále, že v případě přijetí pojištěnce do lůžkové péče není regulační poplatek za ošetření pohotovostní službou ve výši 90 Kč vybírán.

Článek 11

V českém systému veřejného zdravotního pojištění nedochází ke sčítání dob pojištění a pro vznik nároku na dávku nejsou požadovány žádné předchozí doby pojištění. Od prvního dne, kdy se osoba stane pojištěncem, získává veškeré nároky, které z účasti v systému veřejného zdravotního pojištění vyplývají. V rámci českého systému veřejného zdravotního pojištění nejsou stanoveny žádné kvalifikační doby, které mají bránit zneužití systému.

Článek 12

Účast v systému veřejného zdravotního pojištění není podmíněna či ovlivněna pobíráním či nepobíráním peněžitých dávek v nemoci. Délka poskytování zdravotních služeb je hodnocena v závislosti na zdravotním stavu pojištěnce, nemá žádnou návaznost na pobírání peněžitých dávek, není v případě nemoci časově omezená. Platí tedy, že věcné dávky jsou poskytovány po dobu trvání onemocnění (popř. i po dobu rekonvalescence).

ČÁST III – DÁVKY V NEMOCI

Článek 13 a 14

Nemocenské náleží zaměstnanci, který je podle zákona o nemocenském pojištění uznán dočasně práce neschopným, trvá-li jeho dočasná pracovní neschopnost déle než 14 kalendářních dnů (déle než 21 kalendářních dnů v období od 1. 1. 2011 do 31. 12. 2013). V době prvních 14 (21) kalendářních dnů trvání dočasné pracovní neschopnosti přísluší zaměstnanci podle zákoníku práce náhrada mzdy nebo platu, kterou vyplácí zaměstnancům zaměstnavatelé.

Okruh nemocensky pojištěných osob vymezuje zákon o nemocenském pojištění. Těmi jsou při splnění podmínek pro účast na nemocenském pojištění zaměstnanci v pracovním poměru, zaměstnanci činní na základě dohody o provedení práce, dohody o pracovní činnosti, soudci, dobrovolní pracovníci pečovatelské služby, společníci a jednatelé společnosti s ručením omezeným, ředitelé obecně prospěšné společnosti, členové kolektivních orgánů právnické osoby, prokuristé, likvidátoři, aj. Nemocenské pojištění osob samostatně výdělečně činných je dobrovolné.

Od 1. 1. 2012 se rozšířil okruh nemocensky pojištěných zaměstnanců mimo jiné o zaměstnance činné na základě dohody o provedení práce, kteří jsou účastní nemocenského pojištění jen tehdy, pokud vykonávají činnost na území České republiky a dosáhnou v kalendářním měsíci, v němž dohoda trvá, příjmu alespoň ve výši 10 001 Kč. Zaměstnanec je účasten nemocenského pojištění také tehdy, jestliže vykonával v kalendářním měsíci u jednoho zaměstnavatele více dohod o provedení práce a součet příjmů z těchto dohod dosáhl v kalendářním měsíci částku vyšší než 10 000 Kč.

Od 1. 1. 2014 se rozšířil okruh pojištěnců tak, že jsou pojištěni všichni, kteří platí daně ze závislé činnosti.

Článek 15

A. Česká republika se odvolává na písm. a).

B. Neaplikuje se.

C. Aktualizované statistické informace:

A. Počet chráněných zaměstnanců:	4 240 873 osob
Počet chráněných osob samostatně výdělečně činných:	92 680 osob
B. Celkový počet zaměstnanců:	4 240 873 osob
C. 100 %	

Článek 16

A. Česká republika se odvolává na ustanovení čl. 65.

Hlava I

Uvádíme aktualizované údaje (od 1. 1. 2014):

A. pravidla pro výpočet dávek při dočasné pracovní neschopnosti:

a) náhrada mzdy nebo platu, kterou vyplácí zaměstnancům zaměstnavatelé

1. Náleží za pracovní dny, a to pouze za prvních 14 kalendářních dnů dočasné pracovní neschopnosti.
2. Rozhodným obdobím pro stanovení průměrného výdělku je předchozí ukončené čtvrtletí.
3. Výše se stanoví z průměrného hodinového výdělku, který se redukuje obdobným způsobem jako vyměřovací základ pro nemocenské.
4. Procentní sazba je stejná jako u nemocenského (60 % redukovaného průměrného výdělku).
5. Za první tři pracovní dny trvání dočasné pracovní neschopnosti náhrada mzdy nebo platu nenáleží (karenční doba), avšak je možné se dohodnout se zaměstnancem nebo v kolektivní smlouvě nebo stanovit vnitřním předpisem, že náhrada mzdy nebo platu bude poskytována i za první 3 dny dočasné pracovní neschopnosti.
6. Denní výše náhrady mzdy nebo platu od čtvrtého pracovního dne dočasné pracovní neschopnosti odpovídá výši nemocenského od 15. kalendářního dne dočasné pracovní neschopnosti (tj. 60 % z denního vyměřovacího základu).

b) nemocenské

1. Náleží za kalendářní dny, a to od 15. kalendářního dne dočasné pracovní neschopnosti.
2. Rozhodným obdobím pro stanovení průměrného výdělku je 12 kalendářních měsíců před kalendářním měsícem, ve kterém vznikla dočasná pracovní neschopnost.
3. Denní vyměřovací základ je započitatelný příjem dělený počtem kalendářních dnů rozhodného období (některé dny se nezahrnují, aby nedocházelo k neodůvodněnému rozmělnění vyměřovacího základu např. dny poskytování dávek nemocenského pojištění).
4. Započitatelný příjem je veškerý příjem podléhající odvodu pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti zúčtovaný zaměstnanci v rozhodném období.
5. Redukce denního vyměřovacího základu: z částky do první redukční hranice se počítá 90 %, z částky mezi první a druhou redukční hranicí se počítá 60 %, mezi druhou a třetí redukční hranicí se počítá 30 % a k částce nad třetí redukční hranicí se nepřihlíží.
6. V roce 2014 je první redukční hranice 865 Kč, druhá redukční hranice 1 298 Kč a třetí redukční hranice je 2 595 Kč.
7. Denní dávka se stanoví sazbou 60 % z denního vyměřovacího základu.
8. Dávka nemocenského je násobkem denní dávky a počtu kalendářních dnů trvání dočasné pracovní neschopnosti.

- B. Pro hodnocení požadované úrovně nemocenské dávky se postupuje podle článku 65 odstavce 6 bod b). V ČR jsou nemocensky povinně zabezpečeni všichni zaměstnanci. Nemocenské pojištění osob samostatně výdělečně činných je dobrovolné.
- C. V roce 2013 byla průměrná hrubá mzda kvalifikovaného dělníka 24 359 Kč (podle zaměstnání CZ-ISCO 72231 – soustružník kovů – seřizovač a obsluha).

Hlava II

Uvádíme aktualizované údaje (od 1. 1. 2014):

Náhrada mzdy za prvních 14 dnů dočasné pracovní neschopnosti odpovídá výši nemocenského od 15. dne dočasné pracovní neschopnosti, proto pro hodnocení úrovně dávky v nemoci uvádíme jen výpočet nemocenského.

D. – G. Výpočet podílu pro hodnocení úrovně nemocenského:

- Používá se hrubá mzda kvalifikovaného dělníka (podle zaměstnání CZ-ISCO 72231 – soustružník kovů – seřizovač a obsluha) v roce 2013, tj. **24 359 Kč**.
- Hrubá mzda ze zaměstnání: 24 359 Kč, z toho čistá mzda po uplatnění slev na dani (za poplatníka a dvě děti) činí 21 089 Kč.
- Denní vyměřovací základ pro výpočet nemocenského (DVZ): podíl roční mzdy a počtu dnů v rozhodném období: $24\,359 \times 12 / 365 = \mathbf{800,84 \text{ Kč}}$.
- **Denní vyměřovací základ** se redukuje:
DVZ: $800,84 \times 90 \% = \mathbf{721 \text{ Kč}}$.
- **Denní dávka nemocenského:**
od 15. (22.) dne dočasné pracovní neschopnosti činí 60 % DVZ,
60 % ze 721 = **433 Kč**.
- **Měsíční výše nemocenského:** $30 \times 433 = \mathbf{12\,990 \text{ Kč}}$.
- **Přídavky na dvě děti** - náleží ve výši **1 220** (2 x 610 Kč).
- Čistá mzda a přídavky na dvě děti = 22 309 Kč.
- Nemocenské a přídavky na dvě děti = 14 210 Kč.
- **Podíl příjmů po pojistné události (nemocenské + přídavky) a příjmů před pojistnou událostí (čistá mzda + přídavky): $14\,210 / 22\,309 = \mathbf{63,7 \%}$.**

Mzda v Kč měsíčně		Přídavky na 2 děti v Kč měsíčně	Nemocenské v Kč měsíčně	Podíl nemocenské / mzda v % *)	
hrubá	čistá			hrubá	čistá
24 359	21 089	1 220	12 990	55,6	63,7

*) Včetně přídavků na děti.

Evropský zákoník sociálního zabezpečení požaduje podíl nemocenského k předchozímu příjmu pojištěnce ve výši 45 %. **ČR plní požadovanou úroveň nemocenské dávky k hrubé i k čisté mzdě.**

B. Není aplikován.

C. Beze změny.

Článek 17

Ke vzniku nároku na nemocenské nestanoví české právní předpisy jako podmínku splnění kvalifikační doby. Nárok pojištěnce na nemocenské vzniká dnem jeho vstupu do zaměstnání, které zakládá účast na nemocenském pojištění.

Článek 18

Nemocenské se poskytuje podle zákona o nemocenském pojištění od 15. (22.) kalendářního dne trvání dočasné pracovní neschopnosti, nejdéle po dobu 380 kalendářních dní ode dne vzniku dočasné pracovní neschopnosti. Nemocenské může být poskytováno i po uplynutí této podpůrní doby, jestliže je možno na základě vyjádření orgánu nemocenského pojištění očekávat, že pojištěnec v krátké době nabude pracovní schopnosti. Takto je však možno poskytovat nemocenské nejdéle po dobu dalších 350 kalendářních dnů.

Při nové dočasné pracovní neschopnosti se započítávají do doby 380 kalendářních dnů od počátku dočasné pracovní neschopnosti také předchozí období dočasné pracovní neschopnosti, pokud spadají do období 380 kalendářních dnů před vznikem nové dočasné pracovní neschopnosti. Tato období předchozích dočasných pracovních neschopností se však nezapočtou, jestliže pojištěná činnost trvala alespoň 190 kalendářních dnů od skončení poslední dočasné pracovní neschopnosti.

Zákon o nemocenském pojištění umožňuje na základě žádosti pojištěnce vyplácení dávky nemocenského pojištění do ciziny. Vyplácí se jen na bankovní účet pojištěnce a za úhradu nákladů této výplaty.

Požádá-li dočasně práce neschopný pojištěnec o invalidní důchod podle zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“) a byl uznán orgánem sociálního zabezpečení invalidním, končí dočasná pracovní neschopnost nejpozději třicátým dnem ode dne následujícího po dni, v němž byl pojištěnec uznán invalidním. Invalidní důchod se přiznává ode dne následujícího po dni ukončení této dočasné pracovní neschopnosti.

V případě přiznání výplaty starobního důchodu podle zákona o důchodovém pojištění v době, kdy neskončilo pojištěné zaměstnání nebo nemocensky pojištěná samostatná výdělečná činnost pojištěnce, nárok na nemocenské nekončí. Omezuje se však délka doby poskytování nemocenského při této dočasné pracovní neschopnosti vedle výplaty starobního důchodu. Nemocenské poživateli starobního důchodu se vyplácí nejdéle po dobu 63 kalendářních dnů, ne však déle než do dne skončení pojištěné činnosti, a ne déle, než by se vyplácelo do vyčerpání „obecné délky“ podpůrní doby.

Pojištěnci v průběhu dočasné pracovní neschopnosti končí nárok na nemocenské v situaci, kdy mu v průběhu této dočasné pracovní neschopnosti vznikl nárok na výplatu starobního důchodu a přede dnem, od něhož mu náleží výplata starobního důchodu, skončilo jeho pojištěné zaměstnání, popř. pojištěná samostatná výdělečná činnost.

Pojištěnce, která má nárok na peněžitou pomoc v mateřství, se ukončí dočasná pracovní neschopnost a zastaví výplata nemocenského k počátku šestého týdne před očekávaným dnem porodu, pokud nezačala pobírat peněžitou pomoc v mateřství dříve.

Pojištěnec nebo jiný příjemce dávky nemocenského pojištění, který nesplnil některou jemu uloženou povinnost nebo přijal dávku nebo její část, ačkoliv musel z okolností předpokládat, že byla vyplacena neprávem nebo ve vyšší částce, než náležela, anebo jinak zavinil, že dávka byla vyplacena neprávem nebo ve vyšší částce, než náležela, je povinen uhradit plátcí dávky přeplatek na dávce. Jestliže jiná fyzická osoba nebo právnická osoba zavinila, že dávka byla vyplacena neprávem nebo ve vyšší částce, než náležela, je povinna uhradit plátcí dávky přeplatek na dávce.

Pokud si pojištěnec přivodil dočasnou pracovní neschopnost

- zaviněnou účastí ve rvačce,
- jako bezprostřední následek své opilosti nebo zneužití omamných prostředků nebo psychotropních látek, nebo
- při spáchání úmyslného trestného činu nebo úmyslně zaviněného přestupku,

nárok na nemocenské má, ale **v poloviční výši**. Nárok na nemocenské nemá pojištěnec, který si úmyslně přivodil dočasnou pracovní neschopnost.

Poruší-li dočasně práce neschopný pojištěnec stanovený režim dočasně práce neschopného, může mu být nemocenské kráceno nebo odňato, a to na dobu nejdéle 100 kalendářních dnů ode dne porušení tohoto režimu, ne však déle než do skončení dočasně pracovní neschopnosti, při níž došlo k porušení tohoto režimu.

Poruší-li dočasně práce neschopný pojištěnec stanovený režim dočasně práce neschopného v době prvních 14 (21) dnů dočasně pracovní neschopnosti, může s ním zaměstnavatel podle ustanovení § 52 písm. h) zákoníku práce rozvázat pracovní poměr pro porušení jiné povinnosti zaměstnance stanovenou v § 301a zákoníku práce zvláště hrubým způsobem.

Novela zákoníku práce zavedla nové ustanovení § 301a, které upravuje „Jiné povinnosti zaměstnanců“. Stanoví, že zaměstnanci jsou v době prvních 14 (21) kalendářních dnů trvání dočasně pracovní neschopnosti povinni dodržovat stanovený režim dočasně práce neschopného pojištěnce, pokud jde o povinnost zdržovat se v době dočasně pracovní neschopnosti v místě pobytu a dodržovat dobu a rozsah povolených vycházek podle zákona o nemocenském pojištění.

Pojištěnec nemá nárok na výplatu nemocenského za dobu, po kterou

- vykonává v pojištěné činnosti, ze které nemocenské náleží, práci nebo osobně vykonává samostatnou výdělečnou činnost,
- mu náleží podle zvláštních právních předpisů ze zaměstnání, z něhož nemocenské náleží, nadále započitatelný příjem.

ČÁST IV – DÁVKY V NEZAMĚŠTNANOSTI

Článek 19

Beze změny

Článek 20

Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o zaměstnanosti“), stanoví, za jakých podmínek může být fyzická osoba zařazena do evidence uchazečů o zaměstnání a za jakých podmínek jí náleží podpora v nezaměstnanosti.

Uchazečem o zaměstnání je fyzická osoba, která osobně požádá o zprostředkování vhodného zaměstnání krajskou pobočku Úřadu práce ČR (pro zjednodušení se dále používá zavedený pojem „Úřad práce“), v jejímž územním obvodu má bydliště, a při splnění zákonem stanovených podmínek je Úřadem práce zařazena do evidence uchazečů o zaměstnání.

Do evidence uchazečů o zaměstnání nemůže být fyzická osoba zařazena, je-li v pracovněprávním vztahu nebo služebním poměru (s určitými stanovenými výjimkami), pokud je osobou samostatně výdělečně činnou, osobou výdělečně činnou v cizině, společníkem nebo jednatelem obchodní společnosti, členem družstva, dozorčí rady nebo představenstva, pokud vykonává pro společnost nebo družstvo práci odměňovanou v určité výši, soudcem, poslancem atd.

Podpora v nezaměstnanosti náleží uchazeči o zaměstnání, který podle zákona o důchodovém pojištění získal v rozhodném období zaměstnáním nebo jinou výdělečnou činností dobu důchodového pojištění v délce alespoň 12 měsíců. Rozhodným obdobím pro posuzování nároku na podporu v nezaměstnanosti jsou poslední 2 roky před zařazením do evidence uchazečů o zaměstnání.

Na podporu v nezaměstnanosti nemá nárok uchazeč o zaměstnání:

- se kterým byl v době posledních 6 měsíců před zařazením do evidence uchazečů o zaměstnání zaměstnavatelem skončen pracovněprávní vztah z důvodu porušení povinnosti vyplývající z právních předpisů vztahujících se k jím vykonávané práci zvláště hrubým způsobem; to platí i v případě skončení jiného pracovněprávního vztahu z obdobného důvodu, se kterým byl v době posledních 6 měsíců před zařazením do evidence uchazečů o zaměstnání zaměstnavatelem skončen pracovněprávní vztah z důvodu porušení jiné povinnosti zaměstnance podle § 301a zákoníku práce zvláště hrubým způsobem.
- kterému vznikl nárok na výsluhový příspěvek podle zvláštních právních předpisů (§ 131 a násl. zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, § 157 a násl. zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů) a tento příspěvek je vyšší než podpora v nezaměstnanosti, která by uchazeči o zaměstnání náležela, pokud by neměl nárok na výsluhový příspěvek,
- který ke dni, k němuž má být podpora v nezaměstnanosti přiznána, vykonává některou z činností podle § 25 odst. 3 zákona o zaměstnanosti, tzn., vykonává činnost na základě pracovního nebo služebního poměru s měsíčním výdělkem nepřesahujícím polovinu minimální mzdy; vykonává činnost na základě dohody o provedení práce nebo dohody o pracovní činnosti s měsíční odměnou nebo odměnou připadající na 1 měsíc za období, za které přísluší, nepřesahující polovinu minimální mzdy.

Článek 21

A. Česká republika se odvolává na písm. a).

B.

Okruh chráněných osob tvoří všechny osoby, které splňují podmínky pro vznik nároku na podporu v nezaměstnanosti podle zákona o zaměstnanosti.

C. Aktualizované statistické informace:

A. Počet chráněných zaměstnanců:	4 240 873 osob
Počet chráněných OSVČ	699 815 osob
B. Celkový počet zaměstnanců:	4 240 873 osob
C. 100 %	

Článek 22

A. Česká republika se odvolává na ustanovení článku 65.

Hlava I

A. Uvádíme aktualizované údaje:

Zákon o zaměstnanosti stanoví, že výše podpory v nezaměstnanosti a podpory při rekvalifikaci se stanoví procentní sazbou z průměrného měsíčního čistého výdělku, který byl u uchazeče o zaměstnání zjištěn a naposledy používán pro pracovníprávní účely v jeho posledním ukončeném zaměstnání v rozhodném období podle pracovníprávních předpisů; pokud se u něho tyto pracovníprávní předpisy neuplatňovaly vzhledem k úpravě stanovené zvláštními právními předpisy pro právní vztah, ve kterém vykonával své poslední ukončené zaměstnání, zjistí se pro účely podpory v nezaměstnanosti a podpory při rekvalifikaci jeho průměrný měsíční čistý výdělek obdobně podle pracovníprávních předpisů.

Výše podpory v nezaměstnanosti a podpory při rekvalifikaci u uchazeče o zaměstnání, který naposledy před zařazením do evidence uchazečů o zaměstnání vykonával samostatnou výdělečnou činnost, se stanoví procentní sazbou z posledního vyměřovacího základu v rozhodném období přepočteného na 1 kalendářní měsíc.

Za první dva měsíce poskytování podpory v nezaměstnanosti (tzv. podpůrní doby) činí procentní sazba výše podpory v nezaměstnanosti 65 %, za další dva měsíce 50 % a po zbývajících část podpůrní doby 45 % průměrného měsíčního čistého výdělku nebo vyměřovacího základu. Procentní sazba podpory při rekvalifikaci činí 60 %.

V případě, že uchazeč o zaměstnání před zařazením do evidence uchazečů o zaměstnání bez vážného důvodu ukončil zaměstnání sám nebo dohodou se zaměstnavatelem, náleží mu výše podpory v nezaměstnanosti po celou podpůrní dobu ve výši 45 %.

Jestliže osoba splnila podmínku předchozího zaměstnání náhradní dobou zaměstnání (viz dále k článku 23) a tato doba se posuzuje jako poslední zaměstnání, podpora v nezaměstnanosti se stanoví za první 2 měsíce ve výši 0,15násobku, další 2 měsíce ve výši 0,12násobku a po zbývajících podpůrní dobu 0,11násobku průměrné mzdy v národním

hospodářství za 1. až 3. čtvrtletí kalendářního roku předcházejícího kalendářnímu roku, ve kterém byla podána žádost o tuto podporu.

Pro výši podpory v nezaměstnanosti je stanovena maximální horní hranice, která je určena jako 0,58násobek průměrné mzdy v národním hospodářství za první až třetí čtvrtletí kalendářního roku předcházejícího kalendářnímu roku, ve kterém byla podána žádost o podporu v nezaměstnanosti. Maximální výše podpory při rekvalifikaci činí 0,65násobek průměrné mzdy v národním hospodářství za první až třetí čtvrtletí kalendářního roku předcházejícího kalendářnímu roku, ve kterém uchazeč o zaměstnání nastoupil na rekvalifikaci. V roce 2013 byla maximální výše podpory v nezaměstnanosti 14 157 Kč, v roce 2014 pak 14 281 Kč. Maximální výše podpory při rekvalifikaci činila v roce 2013 15 866 Kč a v roce 2014 činí 16 005 Kč.

B. Neaplikován

C. Odpovědnost státu za poskytování dávek v nezaměstnanosti je absolutní. Podpora v nezaměstnanosti náleží uchazeči o zaměstnání vždy, pokud splňuje zákonem stanovené podmínky.

Podpora v nezaměstnanosti náleží při splnění zákonem stanovených podmínek bez ohledu na majetkové poměry osoby.

Hlava II

Uvádíme aktualizované údaje (od 1. 1. 2014):

D. až G.

Průměrný čistý měsíční výdělek kvalifikovaného dělníka se dvěma dětmi činil **21 089 Kč**.

Výpočet podpory v nezaměstnanosti k 1. 1. 2014:

Výše dávky typického kvalifikovaného dělníka při prvních dvou měsících nezaměstnanosti:

Výše podpory (65 % průměrného předchozího příjmu) <i>/z čisté mzdy/</i>	% z původního výdělku *)
13 708 Kč	65 %

Výše dávky typického kvalifikovaného dělníka v následujících dvou měsících nezaměstnanosti

Výše podpory (50 % průměrného předchozího příjmu) <i>/z čisté mzdy/</i>	% z původního výdělku
10 545 Kč	50 %

Výše dávky typického kvalifikovaného dělníka po zbývající podpůrčí dobu:

Výše podpory (45 % průměrného předchozího příjmu) <i>/z čisté mzdy/</i>	% z původního výdělku
9 490 Kč	45 %

Průměrná měsíční dávka kvalifikovaného dělníka v průběhu celé podpůrčí doby tak činila $2 \times 13\,708 + 2 \times 10\,545 + 9\,490 / 5 = 11\,600$ Kč.

Podíl příjmu po pojistné události (podpora v nezaměstnanosti) a příjmu před pojistnou událostí (čistá mzda) činí $(11\,600:21\,089) \times 100 = 55$ %.

Evropský zákoník sociálního zabezpečení požaduje podíl podpory v nezaměstnanosti k předchozí mzdě pojištěnce alespoň 45 %. **Požadovanou úroveň ČR plní.**

B. Neaplikován.

C. Beze změny

Článek 23

Vznik nároku na dávku v nezaměstnanosti v ČR je vázán na splnění potřebné doby důchodového pojištění získané zaměstnáním nebo jinou výdělečnou činností. Potřebná doba důchodového pojištění činí 12 měsíců v posledních 2 letech. Do této doby je možné započítat i tzv. náhradní dobu zaměstnání.

Za náhradní dobu zaměstnání se považuje doba:

- přípravy osoby se zdravotním postižením k práci,
- pobírání invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně,
- osobní péče o dítě ve věku do 4 let,
- osobní péče o fyzickou osobu, která se podle zvláštního právního předpisu (§ 8 zákona 108/2006 Sb., o sociálních službách) považuje za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II (středně těžká závislost), ve stupni III (těžká závislost) nebo ve stupni IV

(úplná závislost), pokud s uchazečem o zaměstnání trvale žije a společně uhrazují náklady na své potřeby; tyto podmínky se nevyžadují, jde-li o osobu, která se pro účely důchodového pojištění považuje za osobu blízkou,

e) výkonu dlouhodobé dobrovolnické služby na základě smlouvy dobrovolníka s vysílající organizací, které byla udělena akreditace Ministerstvem vnitra podle zákona č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě, nebo výkonu veřejné služby na základě smlouvy o výkonu veřejné služby podle zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, pokud rozsah vykonané služby překračuje v průměru alespoň 20 hodin v kalendářním týdnu,

f) osobní péče o fyzickou osobu mladší 10 let, která se podle zvláštního právního předpisu považuje za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni I (lehká závislost).

Článek 24

1. Doba poskytování podpory v nezaměstnanosti (podpůrčí doba) se liší v závislosti na věku oprávněné osoby. Podpůrčí doba činí u uchazeče o zaměstnání do 50 let věku 5 měsíců, nad 50 do 55 let věku 8 měsíců a nad 55 let věku 11 měsíců.

Rozhodující pro délku podpůrčí doby je věk uchazeče o zaměstnání dosažený ke dni podání žádosti o podporu v nezaměstnanosti.

Délka podpůrčí doby je také ovlivněna skutečností, zda v posledních 2 letech před zařazením do evidence uchazečů o zaměstnání uchazeči o zaměstnání uplynula či neuplynula podpůrčí doba. Uchazeč o zaměstnání, kterému v posledních 2 letech před zařazením do evidence uchazečů o zaměstnání neuplynula celá podpůrčí doba a po uplynutí části podpůrčí doby získal zaměstnáním nebo jinou výdělečnou činností dobu důchodového pojištění v délce alespoň 3 měsíců, má nárok na podporu v nezaměstnanosti po celou podpůrčí dobu. Jestliže získal dobu důchodového pojištění v délce kratší než 3 měsíce, má nárok na podporu v nezaměstnanosti po zbývající část podpůrčí doby. Současně musí být splněna podmínka celkové potřebné doby předchozího zaměstnání.

Uchazeč o zaměstnání, kterému v posledních 2 letech před zařazením do evidence uchazečů o zaměstnání *uplynula* celá podpůrčí doba, má nárok na podporu v nezaměstnanosti, pokud po uplynutí této podpůrčí doby získal dobu důchodového pojištění v délce alespoň 6 měsíců; tato doba se nevyžaduje v případech, kdy zaměstnání skončilo ze zdravotních důvodů nebo proto, že zaměstnavatel porušil podstatnou povinnost vyplývající z právních předpisů, kolektivní smlouvy nebo sjednaných pracovních podmínek. Současně musí být splněna podmínka celkové doby předchozího zaměstnání.

2. Doba poskytování podpory v nezaměstnanosti není odstupňována podle příspěvkové doby.

3. Čekací doba ve smyslu Evropského zákoníku sociálního zabezpečení není zákonem o zaměstnanosti přímo stanovena.

Podpora v nezaměstnanosti náleží uchazeči o zaměstnání při splnění stanovených podmínek ode dne podání písemné žádosti o podporu v nezaměstnanosti. Jestliže uchazeč o zaměstnání požádá o poskytnutí podpory v nezaměstnanosti nejpozději do 3 pracovních dnů po skončení zaměstnání nebo jiné výdělečné činnosti nebo činností považovaných za náhradní doby zaměstnání, přizná se podpora v nezaměstnanosti ode dne následujícího po skončení zaměstnání nebo uvedených činností.

Uchazeči o zaměstnání, kterému bylo podle jiných právních předpisů z posledního zaměstnání vyplaceno odstupné, odbytné nebo odchodné, se podpora v nezaměstnanosti poskytne až po

uplynutí doby, která se určí podle počtu násobků průměrného měsíčního výdělku nebo měsíčního služebního příjmu, ze kterých byla odvozena minimální výše odstupného, odbytného nebo odchodného stanovená jinými právními předpisy. Tímto ustanovením není dotčeno poskytování podpory v nezaměstnanosti po celkovou dobu stanovenou zákonem o zaměstnanosti.

Uchazeči o zaměstnání, kterému vznikl nárok na podporu v nezaměstnanosti, ale odstupné, odbytné nebo odchodné mu nebylo vyplaceno po skončení pracovního nebo služebního poměru v nejbližším výplatním termínu určeném u zaměstnavatele pro výplatu mzdy nebo platu, anebo v den skončení pracovního nebo služebního poměru, poskytne Úřad práce ode dne zařazení do evidence uchazečů o zaměstnání po dobu, která odpovídá výši odstupného, odbytného nebo odchodného, kompenzaci. Výše kompenzace se stanoví jako násobek doby, za kterou náleží odstupné, odchodné nebo odbytné a 65 % průměrného měsíčního čistého výdělku uchazeče. Podpora v nezaměstnanosti se poskytne uchazeči o zaměstnání až po uplynutí doby, za kterou byla poskytnuta kompenzace.

4. Zákon o zaměstnanosti nestanoví žádné zvláštní podmínky pro poskytování podpory v nezaměstnanosti sezónním pracovníkům. Platí obecný režim.

5. Podpora v nezaměstnanosti se neposkytuje po dobu

- čerpání starobního důchodu
- čerpání dávek nemocenského pojištění
- vazby.

Po tuto dobu se poskytování podpory v nezaměstnanosti zastavuje.

Uchazeči o zaměstnání se neposkytuje podpora v nezaměstnanosti po dobu trvání právního vztahu, na jehož základě vykonává některou z činností, která nebrání zařazení a vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání, a po dobu, po kterou je mu poskytována podpora při rekvalifikaci.

Nárok na podporu v nezaměstnanosti zaniká uplynutím podpůrní doby, ukončením vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání nebo vyřazením z této evidence.

ČÁST V – STAROBNÍ DŮCHOD

Článek 25 a 26

Uvádíme aktualizované údaje (od 1. 1. 2014):

Důchodový věk a jeho postupné zvyšování stanoví zákon o důchodovém pojištění. U mužů se zvyšuje o 2 měsíce za rok a u žen o 4 měsíce za rok. V roce 2014 činí důchodový věk u mužů 62 let a 8 měsíců, u bezdětných žen 61 let a 8 měsíců, u žen, které vychovaly jedno dítě 60 let a 8 měsíců, u žen, které vychovaly dvě děti 59 let a 8 měsíců, u žen které vychovaly 3 a 4 děti 58 let a 8 měsíců a u žen, které vychovaly 5 a více dětí 57 let a 8 měsíců. S účinností od 30. 9. 2011 byla schválena novela zákona o důchodovém pojištění, která umožní další postupné zvyšování věkové hranice tak, že pro pojištěnce narozené v roce 1977 již bude jednotná věková hranice pro muže a ženy 67 let. Po tomto sjednocení bude zvyšování pokračovat o 2 měsíce za každý rok.

Článek 27

A. Česká republika se odvolává na písm. a).

B. Okruh chráněných osob zahrnuje i skupiny uvedené pod písm. b). Chráněnými osobami jsou osoby, které jsou nebo byly účastny důchodového pojištění. Účast na důchodovém pojištění je povinná pro všechny osoby ekonomicky činné, a to jak osoby v závislé činnosti, tak osoby samostatně výdělečně činné. Ze zákona jsou bez placení pojistného důchodově pojištěny (a tudíž chráněny) i další skupiny obyvatelstva, např. ženy pečující o dítě ve věku do čtyř let. Studenti od 1. 1. 2010 již nejsou účastni důchodového pojištění, mají však možnost přihlásit se k dobrovolné účasti.

C. Aktualizované statistické údaje:

- A. Počet chráněných zaměstnanců: 4 240 873 osob
- Počet chráněných OSVČ: 699 815 osob
- B. Celkový počet zaměstnanců: 4 240 873 osob
- C. 100 %

D. Neaplikuje se

Článek 28

A. Česká republika se odvolává na čl. 65

Hlava I

Uvádíme aktualizované údaje (k 1. 1. 2014):

A. Starobní důchod se skládá ze dvou složek:

Základní výměra: 2 340 Kč měsíčně (9 % průměrné hrubé mzdy).

Procentní výměra: závisí na výši výdělku (vypočítává se z výpočtového základu) a počtu let pojištění. Pro starobní důchod činí 1,5 % výpočtového základu, přičemž po dobu účasti současně v I. a II. důchodovém pilíři je to jen 1,2 % výpočtového základu za každý celý rok pojištění. Výpočtový základ se stanoví podle průměru z indexovaných hrubých

výdělků (výdělky se indexují v relaci k růstu průměrných mezd v národním hospodářství) za období zpravidla od roku 1986 do roku předcházejícího roku přiznání důchodu. Pro stanovení výpočtového základu se tento průměr („osobní vyměřovací základ“) redukuje tak, že z částky do první redukční hranice se počítá 100 %, mezi první a druhou redukční hranicí se započte 26 %, z částky mezi druhou a třetí redukční hranicí 22 % a z částky nad třetí redukční hranicí se započtou 3 %.

V roce 2014 činí první redukční hranice 11 415 Kč, druhá 30 093 Kč a třetí 103 768 Kč.

B. Beze změny

C. V roce 2013 byla průměrná hrubá mzda kvalifikovaného dělníka 24 359 Kč (podle zaměstnání CZ-ISCO 72231 – soustružník kovů – seřizovač a obsluha).

Hlava III

Uvádíme aktualizované údaje (od 1. 1. 2014):

D. – G. Výpočet podílu pro hodnocení výše starobního důchodu:

- Používá se hrubá mzda kvalifikovaného dělníka (podle zaměstnání CZ-ISCO 72231 – soustružník kovů – seřizovač a obsluha) v roce 2013, tj. 24 359 Kč.
- **Čistá mzda** pro poplatníka po uplatnění slev na dani činí měsíčně **18 855 Kč**.
- Osobní vyměřovací základ 24 359 Kč se redukuje
 $11\,415 + (24\,359 - 11\,415) \times 26\% = 14\,781$ Kč.
- **Procentní výměra** za třicet let pojištění je $30 \times 1,5\% \times 14\,781 = 6\,652$ Kč.
- **Výše starobního důchodu** je základní výměra a procentní výměra
 $2\,340 + 6\,652 = 8\,992$ Kč.
- **Podíl příjmu** po pojistné události (starobní důchod) a příjmů před pojistnou událostí (čistá mzda) $8\,992 / 18\,855 = 47,7\%$.

Mzda v Kč měsíčně		Výše starobního důchodu v Kč měsíčně	Podíl důchod / mzda v %	
hrubá	čistá		hrubá	čistá
24 359	18 855	8 992	36,9	47,7

Evropský zákoník sociálního zabezpečení požaduje podíl starobního důchodu k předchozí mzdě pojištěnce 40 %. **ČR plní požadovanou úroveň v případě podílu důchodu k čisté mzdě.**

Článek 29

Uvádíme aktualizované údaje (od 1. 1. 2014):

Dávka je zajištěna chráněné osobě, která splnila podle zákona o důchodovém pojištění kvalifikovanou dobu aspoň 25 let pojištění v roce 2009; od roku 2010 se tato doba postupně prodlužuje každým rokem o 1 rok, takže cílový stav 35 let doby pojištění bude platit pro pojištěnce, kteří dosáhnou důchodového věku po roce 2018. Kromě toho má nárok na starobní důchod i pojištěnec, který dosáhne důchodového věku a získá dobu pojištění aspoň 30 roků (pouze doba zaměstnání bez nepřispěvkových dob). Postupné prodlužování potřebné doby pojištění pro nárok na starobní důchod se vztahuje i na případy, kdy lze starobní důchod

přiznat po dosažení vyššího věku, než činí důchodový věk. V důsledku toho nevznikne nárok na starobní důchod při získání doby pojištění alespoň 15 roků, jak tomu bylo před přijetím zákona č. 306/2008 Sb., a to pojištěncům, kteří dosáhnou věku alespoň o 5 let vyššího, než je důchodový věk, v roce 2010 a později. MPSV si je vědomo nezbytnosti legislativní úpravy v této oblasti, která zajistí, aby ČR začala znovu plnit čl. 29 odst. 2 části V Evropského zákoníku sociálního zabezpečení. Příslušné změny právní úpravy již byly připraveny a v současné době se projednávají v rámci legislativního procesu. S účinností se počítá od 1. 1. 2015.

U starobního důchodu, na který vznikne nárok dosažením vyššího než důchodového věku a získáním minimální potřebné doby pojištění podle předchozího odstavce věty třetí a čtvrté, nedochází ke snížení dávky z důvodů procentní sazby za jeden rok pojištění, ale dávka je obvykle nižší než průměrný vyplácený starobní důchod z důvodů menšího počtu získaných let pojištění.

Článek 30

Beze změny

ČÁST VII – RODINNÉ DÁVKY

Článek 39

Pravidelnými rodinnými dávkami v České republice podle článku 42 jsou přídavek na dítě a rodičovský příspěvek.

Článek 40

Nárok na přídavek na dítě má nezaopatřené dítě, které žije v rodině, jejíž rozhodný příjem je nižší než součin částky životního minima rodiny a koeficientu 2,4. Přídavek na dítě se poskytuje ve třech různých výších podle věku dítěte.

Nárok na rodičovský příspěvek má rodič, který osobně celodenně a řádně pečuje o dítě, které je nejmladší v rodině. Rodičovský příspěvek je stanoven celkovou částkou, kterou rodič může čerpat do čtyř let dítěte. Výdělečná činnost ani příjem rodiče nejsou sledovány, omezeno je umístění dítěte v předškolním zařízení.

Článek 41

Okruh chráněných osob pro pravidelné rodinné dávky podle článku 42 je vymezen zákonem č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře.

Za chráněné skupiny u přídavku na dítě jsou považovány nezaopatřené děti. Nárok dítěte není závislý na skutečnosti, zda jeho rodič je či není zaměstnancem nebo ekonomicky aktivní osobou ani účastníkem systému důchodového či nemocenského pojištění.

Za chráněné osoby u rodičovského příspěvku jsou považovány rodiče pečující o malé děti. Nárok není závislý na ekonomické aktivitě rodiče nebo jeho účasti v systému pojištění.

Z vymezení chráněných osob v české legislativě vyplývá, že toto nelze vztáhnout k žádnému odstavci článku 41.

Statistické informace za rok 2013:

Počet nezaopatřených dětí s nárokem na přídavek na dítě	458,0 tis.
Počet rodičů pobírajících rodičovský příspěvek	293,7 tis.
Počet nezaopatřených dětí	2 341,1 tis.
Počet rodin s nezaopatřenými dětmi	1 446,2 tis.

Přídavek na dítě pobíralo v roce 2013 měsíčně v průměru 458,0 tisíc nezaopatřených dětí, to znamená, že byl poskytnut cca 19,6 % všech nezaopatřených dětí.

Rodičovský příspěvek pobíralo v roce 2013 měsíčně v průměru 293,7 tisíc rodin s malými dětmi, tj. cca 20,3 % rodin s nezaopatřenými dětmi.

Článek 42

Česká republika se odvolává na odstavec a) - rodinné dávky mají podobu měsíčních pravidelně se opakujících finančních plateb.

Výše přídatku na dítě v roce 2013 je stanovena pevnou měsíční částkou, která pro dítě do 6 let činí 500 Kč, pro dítě od 6 do 15 let 610 Kč, pro nezaopatřené dítě od 15 do 26 let 700 Kč.

Výše rodičovského příspěvku je stanovena jako celková suma 220 000 Kč, kterou nemocensky pojištěný rodič měsíčně čerpá v částkách podle své volby nejdéle do čtyř let věku dítěte a v maximální měsíční výši 11 500 Kč. Nemocensky nepojištěnému rodiči náleží rodičovský příspěvek v pevných měsíčních částkách 7 600 Kč do konce devátého měsíce věku dítěte a následně 3 800 Kč do čtyř let.

Článek 43

Pro nárok na rodinné dávky není stanovena žádná kvalifikační doba. Viz též odpověď ke článku 41.

Článek 44

Statistické informace za rok 2013:

Hrubá měsíční mzda nekvalifikovaného dělníka (podle kvalifikace zaměstnání CZ-ISCO 93291 v tzv. mzdové sféře)	18 165 Kč
Výdaje na přídatku na dítě roční	3,3 mld. Kč
Výdaje na rodičovský příspěvek roční	24,3 mld. Kč
Počet nezaopatřených dětí	2 341,1 tis.
Celková požadovaná hodnota peněžních rodinných dávek	7,7 mld. Kč

Celková požadovaná hodnota (peněžních) rodinných dávek:

18 165 (mzda nekvalifikovaného dělníka) x 0,015 (1,5 % mzdy) x 12 (měsíce) x 2 341 (tis. dětí) = **7,7 mld. Kč.**

V roce 2013 činily celkové výdaje na rodinné dávky 27,6 mld. Kč, což ve vztahu k celkové požadované hodnotě peněžitých rodinných dávek ve výši 7,7 mld. Kč znamená, že Česká republika plní článek 44.

Rodiny s nezaopatřenými dětmi jsou podporovány také prostřednictvím daňového zvýhodnění na vyživované děti ve formě slevy na dani a daňového bonusu, případně jejich kombinací. Měsíční částka daňového zvýhodnění na nezaopatřené dítě je vyšší než přídatku na dítě. Nárok na přídatku na dítě je omezen příjmem rodiny. Naproti tomu daňové úlevy se uplatní u všech rodin s nezaopatřenými dětmi, které mají zdanitelný příjem.

Maximální výše daňového bonusu na všechny vyživované děti v domácnosti byla stanovena na 60 300 Kč ročně. Daňové zvýhodnění na vyživované děti lze čerpat jednak prostřednictvím přiznání k dani z příjmu fyzických osob nebo prostřednictvím zaměstnavatele – plátce daně z příjmů ze závislé činnosti. Informace o objemu čerpaného daňového zvýhodnění se proto získávají ze dvou zdrojů, a to z daňového přiznání poplatníků a z vyúčtování plátců daně. Z vyúčtování lze získat pouze údaje o daňovém zvýhodnění ve formě bonusu. Z přiznání k dani z příjmu fyzických osob lze získat údaje o daňovém zvýhodnění, tj. v členění na slevu na dani a daňový bonus.

Osoby podávající přiznání k dani z příjmů

Platí, že osoby podávající přiznání uplatňují nárok na daňové zvýhodnění až po uplynutí zdaňovacího období, kterým je kalendářní rok. To znamená, že v roce 2013 čerpají daňové zvýhodnění jednorázově podle přiznání k dani z příjmů fyzických osob za zdaňovací období

roku 2012. To neplatí pro zaměstnance, kteří podepíší prohlášení k dani, prokáží nárok na daňové zvýhodnění u zaměstnavatele, následně čerpají toto zvýhodnění měsíčně a současně podnikají nebo pronajímají nemovitosti. Ti mohou žádat prostřednictvím příznání k dani pouze o případný nevyplacený rozdíl na daňovém zvýhodnění.

a) Daňové zvýhodnění poskytnuté u plátce daně (zaměstnavatele)

Vzhledem k tomu, že zákon zaměstnavateli neukládá povinnost vést individuální údaje za jednotlivé zaměstnance, není možné vyčíslit, jaká část daňového zvýhodnění byla poskytnuta prostřednictvím slev na dani z daňového zvýhodnění z důvodu, že plátce daně po konci roku vykazuje ve vyúčtování celkovou sraženou zálohu, tzn. po všech slevách, tedy i po slevě z daňového zvýhodnění. Generální finanční ředitelství může z tohoto důvodu poskytnout jen údaje o poskytnutém daňovém bonusu, tzn. celkovou výši měsíčních daňových bonusů a doplatků na daňovém bonusu z ročního zúčtování záloh a daňového zvýhodnění, která byla vyplacena za jednotlivé roky:

Měsíční bonus vyplacený zaměstnavatelem ve mzdě zaměstnance.

2012: 3 551 145 543 Kč

2013: 3 690 572 581 Kč

b) Údaje z daňového příznání za rok 2012

Daňové zvýhodnění na dítě	Sleva na dani (o kolik byla snížena daň)	Rozdíl na daňovém bonusu *) (vyplaceno na bonusech)
13,69 mld	7,12 mld	5,54 mld

*) částka, která byla poplatníky nárokována v daňových příznáních, snižená o daňové bonusy vyplacené plátcem daně

Vzhledem ke skutečnosti, že meziročně narůstá počet poplatníků, kteří uplatňují daňové zvýhodnění, o cca 7 %, lze předpokládat, že tento trend byl zachován i v roce 2013 (údaje za rok 2013 vzhledem k referenčnímu období zprávy nejsou v současné době k dispozici), tak i pro rok 2014. Z uvedeného vyplývá, že lze předpokládat i nárůst vyplacených daňových bonusů.

Článek 45

Rodinné dávky jsou vypláceny po celou dobu sociální události, nejsou závislé na pojištění.

ČÁST VIII – DÁVKY V MATEŘSTVÍ

Článek 46 a 47

Krytou sociální událostí podle zákona o nemocenském pojištění je těhotenství, porod a jejich následky. Institut zastavení výdělku není v českých právních předpisech výslovně definován, nicméně ze systematického výkladu lze vyvodit, že se jedná o celkové zastavení výdělku v důsledku nepřítomnosti v zaměstnání, nikoli pouze o jeho snížení. Této konstrukci odpovídá peněžitá pomoc v mateřství.

Článek 48

A. Česká republika se odvolává na písm. a).

B. Beze změny

C. Uvádíme aktualizované údaje:

A. Počet chráněných zaměstnanců:	
a) zaměstnanci důchodově pojištění	4 240 873 osob
b) OSVČ nemocensky pojištěné	92 680 osob
B. Celkový počet zaměstnanců	4 240 873 osob
C. 100 %	

Článek 49

Beze změny

Článek 50

A. Česká republika se odkazuje na článek 65.

Hlava I

Uvádíme aktualizované údaje (od 1. 1. 2014):

A. Pravidla pro výpočet peněžitě pomoci v mateřství

1. Rozhodné období: 12 kalendářních měsíců předcházejících kalendářnímu měsíci, ve kterém zaměstnankyně nastoupila na peněžitou pomoc v mateřství.
2. Denní vyměřovací základ (DVZ): započitatelný příjem dělený počtem kalendářních dnů rozhodného období (některé dny se nezahrnují, aby nedocházelo k neodůvodněnému rozmělnění vyměřovacího základu např. dny poskytování dávek nemocenského pojištění).
3. Započitatelný příjem: veškerý příjem podléhající odvodu z pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti zúčtovaný zaměstnankyni (zaměstnanci) v rozhodném období.
4. Redukce denního vyměřovacího základu: částka do první redukční hranice se počítá celá, z částky mezi první a druhou redukční hranicí se počítá 60 %, z částky mezi druhou a třetí redukční hranicí se počítá 30 % a k částce nad třetí redukční hranicí se nepřihlíží.
5. V roce 2014 je první redukční hranice 865 Kč, druhá redukční hranice 1 298 Kč a třetí redukční hranice je 2 595 Kč.

6. Denní dávka se stanoví sazbou 70 % z denního vyměřovacího základu.
7. Peněžítá pomoc v mateřství se poskytuje po dobu 28 týdnů, v případě žen, které porodily více dětí současně a starají se alespoň o dvě z nich, se peněžítá pomoc v mateřství poskytuje po dobu 37 týdnů.

B. Beze změny

C. Průměrná hrubá mzda kvalifikovaného dělníka v roce 2013 činila 24 359 Kč.

Hlava V.

Uvádíme aktualizované údaje (od 1. 1. 2014):

D. – G. Výpočet podílu pro hodnocení úrovně peněžité pomoci v mateřství

- Používá se hrubá mzda kvalifikovaného dělníka v roce 2013, tj. 24 359 Kč.
- **Čistá mzda** (poplatníka) činí **18 855 Kč**.
- Denní vyměřovací základ pro výpočet peněžité pomoci v mateřství (DVZ) je podíl roční mzdy a počtu dnů v roce: $24\,359\text{ Kč} \times 12 / 365 = 800,84\text{ Kč}$.
- **Denní vyměřovací základ** se redukuje DVZ od 1. dne: $801 \times 100\% = \mathbf{801\text{ Kč}}$.
- **Denní dávka** peněžité pomoci v mateřství od 1. dne: $70\% \times 801 = \mathbf{561\text{ Kč}}$.
- **Měsíční výše peněžité pomoci v mateřství:** $30 \times 561 = \mathbf{16\,830\text{ Kč}}$.
- **Podíl příjmu** po pojistné události (peněžítá pomoc v mateřství) k příjmům před pojistnou událostí (čistá mzda): $16\,830 / 18\,855 = \mathbf{89,3\%}$.

Mzda v Kč měsíčně		Výše peněžité pomoci v mateřství v Kč měsíčně	Podíl PPM / mzda v %	
hrubá	čistá		hrubá	čistá
24 359	18 855	16 830	69,1	89,3

Evropský zákoník sociálního zabezpečení požaduje podíl příjmů peněžité pomoci v mateřství k předchozím příjmům pojištěnce 45 %. **ČR plní požadovanou úroveň peněžité dávky v mateřství k hrubé i k čisté mzdě.**

Článek 51

Peněžítá pomoc v mateřství náleží zaměstnankyni, jestliže byla v posledních dvou letech před nástupem na tuto dávku účastna alespoň 270 dnů nemocenského pojištění.

Do potřebné doby těchto 270 dnů pojištění se také započítává:

- doba studia na střední, vyšší odborné nebo vysoké škole nebo na konzervatoři považovaná za soustavnou přípravu na budoucí povolání pro účely důchodového pojištění, jestliže studium bylo úspěšně ukončeno,
- doba pobírání invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně, pokud byl tento důchod odňat a po odnětí tohoto důchodu vznikla, popřípadě dále trvala pojištěná činnost.

Je-li uplatňován nárok na peněžitou pomoc v mateřství z nemocenského pojištění, v němž není splněna podmínka 270 dnů účasti na nemocenském pojištění, započtou se pro splnění této

podmínky doby účasti na pojištění z předchozích pojištění v období dvou let před nástupem na peněžitou pomoc v mateřství; překrývající se doby účasti na pojištění lze započítat jen jednou. Je-li zároveň uplatněn nárok na peněžitou pomoc v mateřství z jednoho nebo více pojištění, ve kterých je splněna podmínka účasti 270 dnů na nemocenském pojištění, a z pojištění, v němž není splněna tato podmínka, započtou se pro splnění této podmínky pojištění, v němž tato podmínka splněna nebyla, jen ty dny v období dvou let před nástupem na peněžitou pomoc v mateřství, v nichž trvala účast na pojištění v 270 dnech souběžně v takovém počtu pojištění, z nichž je nárok na peněžitou pomoc v mateřství uplatňován. Není-li podmínka účasti na pojištění splněna ve více pojištěních, započtou se pro splnění této podmínky doby účasti na pojištění v období dvou let před nástupem na peněžitou pomoc v mateřství jen u toho pojištění, v němž je nejvyšší denní vyměřovací základ.

Článek 52

Pojištěnka, která porodila, nesmí mít nárok na výplatu peněžité pomoci v mateřství kratší než 14 týdnů a výplata nesmí skončit před uplynutím šesti týdnů ode dne porodu.

Pojištěnka/pojištěnec nemá nárok na výplatu peněžité pomoci v mateřství za dobu, po kterou:

- vykonává v pojištěné činnosti, ze které tato dávka náleží, práci nebo osobně vykonává samostatnou výdělečnou činnost,
- jí náleží podle zvláštních právních předpisů ze zaměstnání, z něhož tato dávka náleží, nadále započitatelný příjem.

Peněžítá pomoc v mateřství se nevyplácí:

- matce dítěte za dobu, po kterou má na základě dohody s otcem dítěte nebo manželem matky, že převezme péči o dítě, nárok na peněžitou pomoc v mateřství uvedený pojištěnec, s nímž matka dítěte uzavřela tuto dohodu; v takovém případě se peněžítá pomoc v mateřství již nevyplácí matce dítěte, ale jejímu manželovi nebo otci dítěte. K takové dohodě však nemůže dojít dříve, než po uplynutí 6. týdnů od porodu.
- pojištěnci za dobu, po kterou dítě bylo ze zdravotních důvodů převzato do ústavní péče zdravotnického zařízení a pojištěnec v této době vykonává v pojištěné činnosti, ze které je peněžítá pomoc v mateřství poskytována, práci nebo samostatnou výdělečnou činnost,
- pojištěnci za dobu, po kterou nemůže nebo nesmí o dítě pečovat pro závažné dlouhodobé onemocnění, pro které byl uznán dočasně práce neschopným, a dítě bylo z tohoto důvodu v péči jiné fyzické osoby nebo právnické osoby,
- za dobu, po kterou pojištěnka nepečuje o narozené dítě, a dítě bylo z tohoto důvodu svěřeno do péče nahrazující péči rodičů nebo do ústavní péče,
- pojištěnci za dobu, po kterou dítě bylo v ústavní péči z jiných než zdravotních důvodů na straně dítěte nebo pojištěnce.

ČÁST IX – INVALIDNÍ DŮCHOD

Článek 53 a 54

Krytou sociální událostí je invalidita prvního, druhého a třetího stupně.

Pojištěnec je invalidní, jestliže jeho pracovní schopnost poklesla

- nejméně o 35 %, avšak nejvýše o 49 %, **jedná se o invaliditu prvního stupně**
- nejméně o 50 %, avšak nejvýše o 69 %, **jedná se o invaliditu druhého stupně**
- nejméně o 70 %, **jedná se o invaliditu třetího stupně.**

Procentní míru poklesu pracovní schopnosti, náležitosti posudku o invaliditě a posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity stanoví vyhláška MPSV č. 359/2009 Sb.

Článek 55

A. Česká republika se odvolává na písm. a).

B. Beze změny

C. Uvádíme aktualizované údaje:

A. Počet chráněných zaměstnanců:	
a) zaměstnanci důchodově pojištění:	4 240 873 osob
b) OSVČ důchodově pojištěné:	699 815 osob
B. Celkový počet zaměstnanců	4 240 873 osob
C. 100 %	

Článek 56

Česká republika odkazuje na článek 65.

Hlava I

Uvádíme aktualizované údaje (od 1. 1. 2014):

Dávkou je opakující se platba vypočtená podle stejných pravidel jako starobní důchod (viz výklad k čl. 26).

A. Pravidla pro výpočet invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně

Důchod se skládá ze dvou složek:

Základní výměra: 2 340 Kč měsíčně (9 % průměrné hrubé mzdy).

Procentní výměra: závisí na výši výdělku (vypočítává se z výpočtového základu) a počtu let pojištění. Pro invalidní důchod přiznaný pro invaliditu třetího stupně činí 1,5 % z výpočtového základu za každý celý rok pojištění. Výpočtový základ se stanoví podle průměru z indexovaných hrubých výdělků (výdělky se indexují v relaci k růstu průměrných mezd v národním hospodářství) za období zpravidla od roku 1986 do roku předcházejícího roku přiznání důchodu. Pro stanovení výpočtového základu se tento průměr („osobní vyměřovací základ“) redukuje tak, že z částky do první redukční hranice se počítá 100 %, mezi první a druhou redukční hranicí se započte 26 %, z částky mezi druhou a třetí redukční hranicí 22 % a z částky nad třetí redukční hranicí se započte 3 %.

V roce 2014 činí první redukční hranice 11 415 Kč, druhá 30 093 Kč a třetí 103 768 Kč.

B. Beze změny

C. V roce 2013 byla průměrná hrubá mzda kvalifikovaného dělníka 24 359 Kč (podle zaměstnání CZ-ISCO 72231 – soustružník kovů – seřizovač a obsluha).

V ČR se pro výši invalidních důchodů do doby pojištění započítává i dopočtená doba ode dne vzniku nároku na invalidní důchod do důchodového věku, proto je možné pro výši důchodu počítat s 30 lety pojištění.

Hlava II

Uvádíme aktualizované údaje (od 1. 1. 2014):

D. – G. Výpočet podílu pro hodnocení výše invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně

- Používá se hrubá mzda kvalifikovaného dělníka (podle zaměstnání CZ-ISCO 72231 – soustružník kovů – seřizovač a obsluha) v roce 2013, tj. 24 359 Kč.
- **Čistá mzda** (po uplatnění slev na poplatníka a dvě děti) činí **21 089 Kč**.
- Osobní vyměřovací základ (24 359) se redukuje:
 $11\,415 + (24\,359 - 11\,415) \times 26\% = 14\,781$ Kč.
- **Procentní výměra** za třicet let pojištění: $30 \times 1,5\% \times 14\,781 = 6\,652$ Kč
- **Výše invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně:**
základní výměra a procentní výměra $2\,340 + 6\,652 = 8\,992$ Kč.
- **Podíl příjmů** po pojistné události (invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně a přídatky na dvě děti) k příjmům před pojistnou událostí (čistá mzda a přídatky na dvě děti): $10\,212 / 22\,309 = 45,8\%$.

Mzda v Kč měsíčně		Přídatky na 2 děti v Kč	Invalidní důchod v Kč	Podíl důchod / mzda *)	
hrubá	čistá			hrubá	čistá
24 359	21 089	1 220	8 992	39,9	45,8

*) invalidní důchod i mzda včetně přídatků na 2 děti

Evropský zákoník sociálního zabezpečení požaduje podíl příjmů invalidního důchodu k předchozím příjmům pojištěnce 40 %. **ČR plní požadovanou úroveň invalidního důchodu k čisté mzdě.**

Hlava VI

Viz. Příloha č. 1

Článek 57

Dávka je zajištěna chráněným osobám za podmínky získání potřebné doby pojištění. Potřebná doba pojištění se nevyžaduje, vznikla-li invalidita následkem pracovního úrazu. Na invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně má nárok též osoba, která dosáhla aspoň 18 let věku, má trvalý pobyt na území České republiky a je invalidní pro invaliditu třetího stupně, jestliže tato invalidita vznikla před dosažením 18 let věku a tato osoba nebyla účastna pojištění po potřebnou dobu. Potřebná doba pojištění u ostatních invalidních osob je odstupňována podle dosaženého věku do 20 let a od 20 let do 38 let. Do 20 let činí méně než jeden rok, od 20 let do 28 let je stanovena v rozsahu jednoho roku až čtyř let a od 28 let činí pět let a zjišťuje se v posledních deseti letech před vznikem invalidity. U pojištěnce staršího 38 let se podmínka

potřebné doby pojištění pro nárok na invalidní důchod považuje za splněnou též, byla-li doba získána v období posledních 20 let před vznikem invalidity; potřebná doba pojištění činí přitom 10 roků.

Článek 58

Invalidní důchod náleží po celou dobu trvání invalidity, a to až do dosažení věku 65 let. Dnem dosažení tohoto věku nárok na invalidní důchod zaniká a vznikne nárok na starobní důchod ve stejné výši jako dosud náležející invalidní důchod. Poživatel tohoto starobního důchodu má však možnost požádat o stanovení výše důchodu výpočtem podle obecných pravidel.

Pokud jde o čl. 68, využívají se následující písmena:

- a) vznikla-li invalidita před dosažením věku 18 let, a tato osoba nebyla účastna pojištění po potřebnou dobu, důchod se nevyplácí, pokud jeho poživatel nemá trvalý pobyt na území ČR.
- c) invalidní důchod se nevyplácí po dobu poskytování nemocenského přiznaného před vznikem nároku na důchod.
- d) zjistí-li se, že nárok na důchod nebo na jeho výplatu zanikl, důchod se odejme nebo se jeho výplata zastaví. Byl-li přiznán nebo je vyplácen ve vyšší částce, než v jaké náleží, nebo byl přiznán nebo je vyplácen neprávem, důchod se sníží nebo odejme, jeho výplata se zastaví, a to ode dne následujícího po dni, jímž uplynulo období, za které byl vyplácen. Byl-li důchod přiznán v nižší částce, než v jaké náleží, nebo neprávem odepřen, anebo byl přiznán od pozdějšího data, než od jakého náleží, důchod se zvýší nebo přizná, a to ode dne, od něhož důchod nebo jeho zvýšení náleží, nejvýše však pět let nazpět ode dne zjištění nebo uplatnění nároku na důchod nebo jeho zvýšení. Důchod nebo jeho zvýšení se však doplatí ode dne, od něhož důchod nebo jeho zvýšení náleží, v případě, že důchod nebyl přiznán nebo byl vyplácen v nižší částce, než v jaké náleží, nebo byl neprávem odepřen, anebo byl přiznán od pozdějšího data, než od jakého náleží, v důsledku nesprávného postupu orgánu sociálního zabezpečení.
- e) pokud invalidita vznikla následkem úmyslného poškození zdraví, které si pojištěnec způsobil nebo nechal způsobil, nebo poškození zdraví pojištěnce, které vzniklo jako následek jeho úmyslného trestného činu, nezapočítává se pro výši invalidního důchodu dopočtená doba, tj. doba ode dne vzniku nároku na invalidní důchod do dosažení důchodového věku; u žen se přitom bere v úvahu důchodový věk stanovený pro ženy, které nevychovaly žádné dítě, a u mužů se bere v úvahu věk stanovený pro ženy stejného data narození, které nevychovaly žádné dítě.
- f) výplata invalidního důchodu může být zastavena, jestliže se poživatel důchodu nepodrobil vyšetření zdravotního stavu.

ČÁST X – POZŮSTALOSTNÍ DŮCHODY

Článek 59 a 60

Beze změny

Článek 61

A. Česká republika se odvolává na písm. a).

B. Beze změny

C. Uvádíme aktualizované statistické údaje:

A. Počet chráněných zaměstnanců:	4 240 873 osob
Počet chráněných osob samostatně výdělečně činných:	699 815 osob
B. Celkový počet zaměstnanců:	4 240 873 osob
C. 100 %	

Článek 62

A. Beze změny

Hlava I

Uvádíme aktualizované údaje (od 1. 1. 2014):

A. Pravidla pro výpočet vdovského (vdoveckého) důchodu

Důchod se skládá ze dvou složek:

Základní výměra: činí 2 340 Kč měsíčně (9 % průměrné hrubé mzdy).

Procentní výměra: závisí na výši výdělku a počtu let pojištění zeměděleho.

Procentní výměra:

- pro **vdovský (vdovecký)** důchod činí 50 % procentní výměry invalidního důchodu pro třetí stupeň invalidity nebo starobního důchodu, na který měl nebo by měl zemřelý nárok (viz. starobní nebo invalidní důchod).
- pro **sirotčí** důchod činí po každém rodiči 40 % procentní výměry invalidního důchodu pro třetí stupeň invalidity nebo starobního důchodu, na který měl nebo by měl zemřelý nárok (viz. starobní nebo invalidní důchod).

B. Beze změny

C. Průměrná hrubá měsíční mzda kvalifikovaného dělníka v roce 2013 činila 24 359 Kč.

Hlava IV

Uvádíme aktualizované údaje (od 1. 1. 2014):

D. – G. Výpočet podílu pro hodnocení výše pozůstalostních důchodů

- Používá se hrubá mzda kvalifikovaného dělníka (podle zaměstnání CZ-ISCO 72231 – soustružník kovů – seřizovač a obsluha) v roce 2013, tj. 24 359 Kč.
- **Čistá mzda** po uplatnění slev za poplatníka a dvě děti činí **21 089 Kč**.
- Osobní vyměřovací základ (24 359 Kč) se redukuje
 $11\,415 + (24\,359 - 11\,415) \times 26\% = 14\,781$ Kč
- Procentní výměra starobního (invalidního) důchodu zemřelého za třicet let pojištění činí: $30 \times 1,5\% \times 14\,781 = 6\,652$ Kč.
- Procentní výměra vdovského důchodu: $50\% \text{ z } 6\,652\text{Kč} = 3\,326$ Kč.
- **Výše vdovského (vdoveckého) důchodu:** základní výměra a procentní výměra
 $2\,340 + 3\,326 = 5\,666$ Kč.
- Procentní výměra sirotčího důchodu: $40\% \text{ z } 6\,652 \text{ Kč} = 2\,661$ Kč.
- **Výše sirotčího důchodu:** základní výměra a procentní výměra
 $2\,340 + 2\,661 = 5\,001$ Kč.
- Vdovský důchod a dva sirotčí důchody
 $5\,666 \text{ Kč} + 2 \times 5\,001 \text{ Kč} = 15\,668$ Kč.
- **Podíl příjmu** po pojistné události (pozůstalostní důchody a přídavky na dvě děti) k příjmům před pojistnou událostí (čistá mzda a přídavky na dvě děti):
 $16\,888 / 22\,309 = 75,7\%$.

Mzda Kč měsíčně		Přídavky na 2 děti v Kč	Pozůstalostní důchody v Kč	Podíl důchody / mzda *)	
Hrubá	čistá			hrubá	čistá
24 359	21 089	1 220	15 668	66,0	75,7

*) včetně přídavek na děti (na každé dítě ve výši 610 Kč).

Evropský zákoník sociálního zabezpečení požaduje podíl příjmů pozůstalostních důchodů k předchozím příjmům pojištěnce ve výši 40 %. **ČR plní požadovanou úroveň pozůstalostních důchodů k hrubé i k čisté mzdě.**

Hlava VI

Viz. Příloha č. 1

Článek 63

Pozůstalostní důchod náleží chráněné osobě, jejíž manžel (manželka), byl poživitelem invalidního důchodu nebo starobního důchodu nebo by splnil ke dni smrti podmínky pro jejich přiznání anebo zemřel následkem pracovního úrazu.

Sirotčí důchod náleží, pokud zemřelý rodič dítěte byl poživitelem invalidního důchodu nebo starobní důchodu nebo by ke dni smrti splnil podmínky pro přiznání starobního důchodu či ke dni smrti získal aspoň polovinu potřebné doby pro vznik nároku na invalidní důchod anebo zemřel následkem pracovního úrazu.

Jedná se o odvozené dávky důchodového pojištění – viz výklad k čl. 29 a čl. 57.

Článek 64

Vdovský a vdovecký důchod náležejí jeden rok po úmrtí manžela (manželky), poté jen v případech, kdy pozůstává osoba:

a) pečuje o nezaopatřené dítě,

- b) pečuje o dítě, které je závislé na péči jiné osoby ve stupni II (středně těžká závislost) nebo stupni III (těžká závislost) anebo stupni IV (úplná závislost),
- c) pečuje o svého rodiče nebo rodiče zemřelého manžela, který s ní žije v domácnosti a je závislý na péči jiné osoby ve stupni II (středně těžká závislost) nebo stupni III (těžká závislost) anebo stupni IV (úplná závislost),
- d) je invalidní ve třetím stupni, nebo
- e) dosáhla věku o 4 roky nižšího, než činí důchodový věk stanovený pro muže stejného data narození, nebo důchodového věku, je-li důchodový věk nižší.

Podmínkou nároku na sirotčí důchod je nezaopatřenost dítěte. Nezaopatřenost definuje zákon o důchodovém pojištění v § 20 odst. 3 a uznává ji po dobu do skončení povinné školní docházky, a poté (za splnění dalších podmínek) nejvýše do dosažení 26 let věku. Nárok na vdovský nebo vdovecký důchod zaniká uzavřením nového manželství. Nárok na sirotčí důchod zaniká osvojením.

K článku 68 uvádíme:

Zjistí-li se, že nárok na důchod nebo jeho výplatu zanikl nebo důchod byl přiznán nebo je vyplácen ve vyšší částce, než v jaké náleží nebo byl přiznán nebo je vyplácen neprávem, důchod se sníží nebo odejme, jeho výplata se zastaví, a to ode dne následujícího po dni, jímž uplynulo období, za které byl vyplácen. Byl-li důchod přiznán v nižší částce, než v jaké náleží, nebo neprávem odepřen, anebo byl přiznán od pozdějšího data, než od jakého náleží, důchod se zvýší nebo přizná, a to ode dne, od něhož důchod nebo jeho zvýšení náleží, nejvýše však pět let nazpět ode dne zjištění nebo uplatnění nároku na důchod nebo jeho zvýšení. Důchod nebo jeho zvýšení se však doplatí ode dne, od něhož důchod nebo jeho zvýšení náleží, v případě, že důchod nebyl přiznán nebo byl vyplácen v nižší částce, než v jaké náleží, nebo byl neprávem odepřen, anebo byl přiznán od pozdějšího data, než od jakého náleží, v důsledku nesprávného postupu orgánu sociálního zabezpečení,

- e) nárok na vdovský důchod nebo vdovecký důchod zaniká dnem právní moci rozhodnutí soudu o tom, že vdova nebo vdovec úmyslně způsobili smrt manžela jako pachatelé, spolupachatelé nebo účastníci trestného činu. To platí obdobně pro nárok na sirotčí důchod.

Příloha č. 1

Meziroční indexy starobního důchodu, průměrné hrubé nominální mzdy a spotřebitelských cen (životních nákladů) dle čl. 65 Hlava VI

Rok	Starobní důchod ^{*)}		Průměrná mzda (na přepočtené počty)		Průměrný meziroční index spotřebitelských cen (životních nákladů) za domácnosti celkem v %
	abs. v Kč	index v %	abs. v Kč	index v %	
2001	6 352	.	14 378	108,8	104,7
2002	6 830	107,5	15 524	108,0	101,8
2003	7 071	103,5	16 430	105,8	100,1
2004	7 256	102,6	17 466	106,3	102,8
2005	7 730	106,5	18 344	105,0	101,9
2006	8 175	105,7	19 546	106,6	102,5
2007	8 735	106,9	20 957	107,2	102,8
2008	9 151	104,8	22 592	107,8	106,3
2009	10 029	109,6	23 344	103,3	101,0
2010	10 090	100,6	23 864	102,2	101,5
2011	10 527	104,5	24 455	102,5	101,9
2012	10 769	102,2	25 067	102,5	103,3
2013	10 963	101,8	25 078	100,0	101,4
2014	11 065	100,9			100,2^{*)}

^{*)} Nárůst za 1. čtvrtletí 2014 oproti 1. čtvrtletí 2013. Zdroj ČSÚ.